

כדאי לדעת – אמברוזיה, מחלת עצים

אלי בקר ותום פוגל

תיאור מקרה

בסתיו 2012 התגלו בגן עצים רבים שנראו חולים, כאשר כתמים בעלי ריח רע הופיעו על הגזע. בעקבות הגילוי הזמנו את פרופ' צביקה מנדל ממנהל המחקר החקלאי ליעוץ. התברר כי העצים נגועים בפגע האמברוזיה. העצים היו בעיקר מיני אדר, אלון, דולב ואף בוקיצה (אולמוס), שנפגע אך לא ניזוק.

בחודש יולי באותה שנה נתגלה פגע זה במטע אבוקדו בגליל ומאז הוא מהווה בעיה קשה במטעי אבוקדו בארץ. הפגיעה נגרמת ע"י חיפושית האמברוזיה, שהינה מין פולש בארץ. זו חיפושית זעירה (כל אורכה כ-3 מ"מ) בשם *Euwallacea fornicatus*, שנושאת בגופה שלושה מינים של פטריות סימביוטיות, שאחד מהם, *Fusarium euwallacae*, מחולל את הנזק. החיפושית חודרת לגזע, חופרת תעלות בעצת הירך ומתרבה בהן. הפטריות מוחדרות באמצעותה לעץ, הן מתפשטות באיטיות וניזונות מרקמת העצה, ושתיים מהן מהוות מזון לחיפושיות ולזחליהן.

חיפושית הקליפה על גזע עץ כרות

התמודדות

לאחר סיור עם פרופ' מנדל, הוחלט על טיפול אינטנסיבי של הזרקת חומר הדברה לגזעים (קונפידור-קוהינור), וריסוס על הענפים עם מוספילן. כל העצים שנמצאו פגועים, כ-150 במספר, קיבלו שני טיפולי קידוח-הזרקה וריסוס.

טיפול זה לא היה יעיל דיו ונאלצנו לגדוע עצים רבים. פצעי החדירה של חומר ההדברה אף גרמו לנזקי משנה בעצים ששרדו.

המשך ניסיונות הטיפול התרכזו במניעת אכלוס של עצים ע"י החיפושיות. ריסנו בטלסטאר גזעי עצים נגועים כדי למנוע את יציאתן ועצים בריאים ממינים רגישים כדי למנוע חדירתן. כמו כן נבדק פיזור פיתיונות ומלכודות. אנו עוקבים אחרי העצים מהמינים הרגישים.

אדר מילני נגוע בחיפושית ובפטריה

* אם נתקלתם בחשד לפגע, ניתן לפנות בדוא"ל אל יוסי בן-שחר מהיחידה להנדסת הצומח בשה"ם (שירות ההדרכה והמקצוע של משרד החקלאות)

yosyb@shaham.moag.gov.il

* תודה לפרופ' צביקה מנדל על עדכון דף מידע זה.